

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Decan. Vlixbonensi, de Alcobatia & sanctae Mariae de Carcadi Prioribus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20006

teræ habeant firmitatem, quæ tacito nomine Præmonstraten. ordinis, contra libertates vobis ab apostolica sede indulgas fuerint impetratæ. Sanè laborum vestrorum, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium, nullus à vobis decimas exigere vel extorquere præsumat, licet fundorum dominis pro rei proprietate aliquem censum vel quotamlibet partem frugum reddatis. Interdicimus verò Episcopis & aliis Ecclesiarum Prælati, nisi servato evectiois numero in Lateranen. Concilio constituto, in vestris monasteriis hospitari. Ad grangias autem vestras & ad curtes hospitandi gratia, nõ nisi in magna necessitate, divertant, & tunc contenti sint ipsarum mansionum cibariis consuetis cum honestate atque caritate exhibitis. Nulli autem seculari personæ vel ecclesiasticæ in aliqua domorum vestrarum liceat carnibus vesci, nisi manifestæ ægrotudinis causa, & hoc in solis monasteriis conventualibus vestris. Prohibemus insuper ne aliqua persona fratres ordinis vestri audeat ad secularia judicia provocare. Sed si quis adversus eos aliquid sibi crediderit de jure competere, sub ecclesiastici examine judicij experiendi habeat facultatem. Licetum præterea vobis sit in causis vestris fratres vestros idoneos ad testificandum adducere, & eorum testimonio, sicut rectum fuerit, & propulsare violentiam & justitiam vindicare. Prohibemus quoque ne cuilibet ecclesiasticæ vel seculari personæ fas sit in Ecclesiis vestris contra statuta Lateranen. Concilij tallias exercere, vel quaslibet alias vobis * ineptas & iniquas exactiones imponere. Interdicimus etiam vobis, ne feras, aves, canes, sues, & cetera hujusmodi curiositatis animalia à quolibet ad nutriendum sive custodiendum in detractionem vestri ordinis suscipere præsumatis. Porro ut quietius Deo servire possitis, & discurrendi à vobis necessitas auferatur, præsentis scripto duximus indulgendum, ut si Episcopis vestris aut malitiosè differentibus vel pro justo impedimento non valentibus ordinationes & cetera ecclesiastica ministeria vobis conferre, aliquem Episcopum, de cujus ordinatione & officio plena sit vobis noticia, hospitem vos habere contigerit, liberum sit vobis ab eo & ordinationes & cetera sacramenta suscipere, dum tamen præjudicium dioc-

* f. indebitas

fano Episcopo non debeat generari. Præterea postulationi vestræ clementius inclinati, præsentis pagina duximus inhibendum, ne quis Archiepiscopus, vel Episcopus, aut eorum officiales, Ecclesias vestras, seu regulares personas earum, absque manifesta & rationabili causa interdicere seu suspendere præsumat. Sed si quid in eis fuerit corrigendum, ad audientiam generalis Capituli Præmonstraten. referatur, & ibi, prout justitiæ & honestati congruerit, emendetur. Porro si qui Episcopi aut eorum officiales in personas vestras aut Ecclesias sententiam aliquam contra libertatem eisdem à prædecessoribus nostris vel à nobis indultam promulgaverint, eandem sententiam, tanquam contra apostolicæ sedis indulta prolata, statuimus irritandam. Decernimus ergo &c. salva sedis apostolicæ auctor. Si qua igitur &c. Datum Reat. per manum Raynaldi Domini Papæ Notarij, Cancellarij vicem agetis, VI. Kal. Aug. Indictione prima, anno Dominicæ Incarnationis M C XCVIII. Pont. verò Domini Innocentij Papæ III. anno primo.

DECAN. V LIXBONENSI,
de Alcobatia & sancte Mariæ de
Carcadi Prioribus.

EX insinuatione venerabilis fratris nostri Colimbrien. Episcopi nostris est auribus intimatum, quod cum indulgentia, quæ concessa dicitur Canonicis sanctæ Crucis à bonæ memoriæ Mich. prædecessore suo, Colimbrien. Canonicorum subscriptiones contineat, nunquam tamen in ea dicti Canonici subscripserunt, cujus tenor talis esse proponitur. IN NOMINE PATRIS ET FILII ET SPIRITVS SANCTI. Amen. Ego M. Dei gratia Colimbrien. Episcopus sciens, ut ait B. Gregorius, valde necessarium & honestum esse Deo servientium quieti prospicere, atque de eorum perpetua securitate tractare, & attendens nihilominus Colimbrien. monasterium S. Crucis à sacrosancta Rom. Ecclesia, quæ caput & mater est omnium Ecclesiarum, per Dei gratiam integram libertatem habere, laudo & confirmo & cum assensu Canonicorum meorum spontanea voluntate confirmamus libertatem, vobis scilicet & Domino I. ejusdem monasterij Priori, & ceteris fratribus tam præsentibus quàm futuris in eodem

Epif. III.
Committer
eis causa Epif.
Colimbrien
& monasterij
sanctæ Crucis

„ monasterio regularem vitam professis in
 „ perpetuum, quatenus & conservantes in
 „ Dei servitio gratia ipsius suffragante
 „ mente libera perseverent, & ordo cano-
 „ nicus, qui secundum Deum & beati Au-
 „ gustini regulam ibidem cooperante Do-
 „ mino noscitur institutus, perpetuis tem-
 „ poribus inviolabiliter conservetur. Con-
 „ firmamus igitur & firmiter statuimus ut
 „ idem monasterium, cum suis parochiis,
 „ & parochianis, & confratribus, ab om-
 „ ni episcopali jure & exactione omnino
 „ sit liberum. Quascunque etiam posses-
 „ siones & quaecunque bona eadem Eccle-
 „ sia in presentiarum possidet, & posside-
 „ bit, aut in futurum concessione Pontifi-
 „ cum, largitione Regum vel Principum,
 „ oblatione fidelium, praestante Domino
 „ poterit adipisci, vobis vestrisque succes-
 „ soribus & per vos praedictae Ecclesiae san-
 „ ctæ Crucis presenti pagina confirma-
 „ mus: in quibus hæc duximus propriis ex-
 „ primenda vocabulis. Omnes videlicet
 „ Ecclesias in Castro Leirene, & in termi-
 „ nis ejus, sicut continetur in testamento
 „ Regis, Ecclesias sancti Romani, & sanctæ
 „ Mariæ de Sena. Ecclesiam sancti Iohan-
 „ nis de Aleoba. Eccl. de Mira, & Eccl. de
 „ Talaverio. Eccl. de Laurizal. Omnes il-
 „ las Eccl. quas in vestris populationibus
 „ noviter ædificaveritis. Quicquid etiam
 „ aliud Illustris Rex Portugalen. vobis de-
 „ dit. Sanè laborum vestrorum, quos pro-
 „ priis manibus aut sumptibus colitis, sive
 „ de redditibus hereditatum vestrarum,
 „ seu villarum, nec ego nec aliquis Episco-
 „ porum qui in hac sede post me sessuri
 „ sunt, à vobis decimas exigere præsumat.
 „ Si quis ad Eccl. vestram converti volue-
 „ rit & ibidem habitum religionis assume-
 „ re, nullus audeat prohibere. Sepulturam
 „ quoque ejusdem loci liberam esse conce-
 „ dimus, ut videlicet quicumque clericus,
 „ sive laicus, se illic sepeliri deliberaverit,
 „ ejus devotioni & extremæ voluntati nul-
 „ lus obstat, nisi fortè antea pro aliqua
 „ rationabili causa fuerit excommunicat-
 „ us, ita tamen ut de suis bonis Ecclesiae
 „ suæ partem faciat. Chrisma quoque, oleû
 „ sanctum, consecrationes altarium, seu
 „ basilicarum, ordinationes Clericorum,
 „ gratis & absque ulla pravitate nos vobis
 „ semper exhibeamus, nec habeat ibi Epif-
 „ copus quamlibet potestatem imperandi
 „ vel prohibendi, vel aliquam ordinatio-
 „ nem, quamvis levissimam, faciendi, nisi
 „ fuerit rogatus; quatenus Canonici sem-

per maneat in majorum suorum per-
 fecta libertate. Et si qua fortè causa in-
 ter hoc monasterium & nostram sedem
 evenerit, & pacificè inter se non potue-
 rit terminari, apud religiosos viros Deû
 timentes sine voluntaria dilatione finia-
 tur. Hanc ergo scripturam hujus paginam
 omni in futurum tempore ab omnibus
 successoribus nostris firmam statuimus
 illibatamque servari; ut remotis cunctis
 vexationibus, divinum opus cum summa
 animi devotione perficiant, & in ora-
 tionibus & beneficiis ejusdem monaste-
 rij partem semper habeamus. Et ut Epif-
 copi & Priores hujus sedis specialiter in
 Martyrologio vestro conscribantur, &
 pro omnibus Canonicis in unoquoque
 anno communis commemoratio fiat. Si
 qua amodo ecclesiastica secularisve per-
 sona, sciens hujus decreti paginam, con-
 tra eam temerè venire seu in aliquo di-
 sturbare vel minuere tentaverit, secun-
 dò tertiove commonita, si non satisfa-
 ctione congrua emendaverit, ream se di-
 vino judicio existere de perpetrata ini-
 quitate cognoscat &c. usque ad verbum
 Amen. Facta carta libertatis hujus mense
 Martio, Era M. CC. regnante & confir-
 mante Ildefonso Portugalen. Rege.
 Ego M. Colimbrien. Episcopus confir-
 mo. Ego P. Salva sedis sanctæ Mariæ Prior
 confirmo. Ego Dominicus Presbyter &
 Archidiaconus confirmo. Ego M. Pres-
 byter & Cantor confirmo. Ego Petrus
 Iohannis Presbyter confirmo. Ego M.
 Presbyter & Sacrista confirmo. Ego Cy-
 prianus Presbyter confirmo. Ego Telus
 Presbyter confirmo. Ego Cyprianus
 Presbyter confirmo. Ego Go. Presby-
 ter confirmo. Ego Christophorus Pres-
 byter confirmo. Ego Petrus Presbyter
 & Archidiaconus confirmo. Ego Telo
 Pelagij Presbyter confirmo. Ego Iohan-
 nes Presbyter & Capellanus confirmo.
 Ego Gu. Presbyter confirmo. Ego Ma-
 gister Laurentius Presbyter confirmo.
 Ego Suarius Presbyter confirmo. Ego
 P. Salvatoris Presbyter confirmo. Ego
 P. Iohannis Diaconus confirmo. Ego
 M. Presbyter confirmo. Ego Sua Petri
 Presbyter confirmo. Ego Dominicus
 Presbyter confirmo.] Quia verò nobis
 non constitit de præmissis, causam ip-
 sam vobis duximus committendam, per
 apostolica scripta mandantes quatenus
 vocatis ad presentiam vestram quos
 propter hoc videritis evocandos, super

præmissis inquiratis plenius veritatem, & usque ad diffinitivam sententiam remoto appellationis obstaculo procedentes, gesta omnia nobis sigillorum vestrorum munimine roborata mittatis, certum terminum partibus assignantes ad quem recepturæ sententiam nostro se conspectui repræsentent. Testes cogantur. Quòd si omnes &c. duo vestrum &c. Datum Reat. II. Idus Augusti.

ARELATEN. ARCHIEPISCOPO.

Epist. 333.
Quòd mutus & surdus possint matrimonium contrahere.
Cap. Cùm apud sedem. Responsal. & matrimonii.

Cum apud sedem apostolicam, cui licet immeriti, præsidemus, totius ecclesiasticæ disciplinæ refideat magistratus, dignum est & consonum rationi, ut quotiens circa negocia varia & diversa quicquam dubitationis emerferit, ad ipsius iudicium recurratur, quæ disponente Domino inter omnes Ecclesias obtinere meruit principatum. Sanè consulisti nos per nuncios & literas tuas, utrum mutus & surdus alicui possit matrimonialiter copulari. Ad quod fraternitati tuæ taliter respondemus, quòd cum prohibitorium sit edictum de matrimonio contrahendo, ut quicumque non prohibetur, per consequentiam admittatur, & sufficiat ad matrimonium solus consensus eorum de quorum quarumque conjunctionibus agitur, videtur quòd si talis velit contrahere, sibi non possit vel debeat denegari; cum quod verbis non potest, signis valeat declarare. Datum Romæ apud sanctum Petrum Idibus Iulij.

TARENTASIEN. ARCHIEPISC.

& Episcopo Augustensi, & Abbati Bonimontis.

Epist. 334.

Licet injuncta &c. ut supra in epistola CLXX. usque ad verbum illud qua Canonici prius arbitrium violaverant, & arbitrij paginam arbitri non curaverant emendare: quanquam (sicut in præsentia nostra confessus est) arbitrium ipsum post triennium approbaverit, cum eidem arbitrio sigillum apposuit, & ex tunc illud inviolabiliter observavit. E contra verò Canonici respondebant, quòd nec ipsi ab arbitrio resilierant, &c. usque ad verbum illud amplexamur. Cùm autem ipsum negotium sub certa forma de consilio fratrum vobis disposuerimus committendum, sæpeditus Episcopus supervenit, cui contra dilectos filios Canonicos Lausanen. & eisdem contra ip-

sum Episcopum in præsentia nostra fratrum nostrorum plenam concessimus audientiam. Ipsi ergo Canonici eadem quæ præmissa sunt contra Episcopum proponentibus, ipse circa juramentum & arbitrium quæ præmissa sunt replicavit; adjiciens, quòd non alio modo juravit, nisi quia in verbo veritatis promisit, quanquam in instrumento sui sigilli munimine roborato, quòd juramentum fuerit, exponere videatur. Et utraque pars asserbat quòd talis promissio vicem obtinet juramenti. Adjiciebat etiam, quòd cum arbitri firmiter promississent quòd ad arbitrium præstito prius juramento procederent, & id postmodum non servasset, eorum non tenebatur arbitrium observare, quanquam exceptiones hujusmodi non probaverit requisitus, sed earum tandem probationibus libera renūtiaverint voluntate. Quia verò idem Episcopus dictum arbitrium capiosum fuisse, illicitum, & damnosum firmiter asserbat, nec super hoc fides nobis poterat sufficiens exhiberi, discretioni vestræ per apostolica scripta mandamus quatenus inquiratis super hoc diligentius veritatem; & si illud constiterit fuisse illicitum vel iniquum, & in præjudicium ipsius Episcopi vel Lausanen. Ecclesiæ redundare, ipsum auctoritate apostolica corrigatis, & correctum faciatis monitione præmissa per censuram ecclesiasticam inviolabiliter observari. Quòd si tale non fuerit, ad observationem ejus utramque partium compellentes, id nobis vestris literis intimetis; ut qualiter sit super juramento quod idem Episcopus præstitit procedendum, per hoc plenius cognoscamus: scituri quòd quia idem Episcopus nobis fuit super dilapidatione delatus, & ideo in hoc magis suspectus habetur quòd plures viri religiosi suas nobis literas direxerunt, nec se super ea sufficienter visus est excusare, ei districtè præcipimus ut ante præsentis decisionem negocij bona sui episcopatus sine consilio & assensu personæ illius quam vos ei ad hoc duxeritis deputandum, nec infeudet, nec impignoret, nec distrahat, aut permuret, nec aliquo titulo alienet. Quia verò quæ super aliis de præmissis Episcopo referuntur, quia gravia sunt, sub dissimulatione transire non possumus, nec debemus, eorum etiam inquisitionem de fratrum nostrorum consilio vestræ duximus ex-